

โครงการย่อยภายใต้แผนงานโครงการการติดตามประเมินเสริมพลัง
องค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

**(1) ชื่อเรื่อง สถานภาพ และแนวทางพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี
ที่มา**

การประเมินสถานภาพองค์ความรู้เป็นการแสวงหาและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งความรู้ ผู้รู้ และเอกสารงานวิจัยที่สำคัญทุกประเภท รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง แม่นตรงของข้อมูล นำมาประมวลและจัดระบบองค์ความรู้โดยจำแนกหมวดหมู่ตามขอบเขตของการศึกษาเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ประเมิน และสังเคราะห์เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนา การประเมินสถานภาพองค์ความรู้และประเด็นปัญหาวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ในบริบทใดบริบทหนึ่งในลักษณะที่เป็นองค์รวมและเฉพาะด้าน เป็นพันธกิจสำคัญเบื้องต้นที่ต้องดำเนินการเพื่อความชัดเจนของความจำเป็นของประเด็นที่ต้องมีการต่อยอดหรือขยายผลองค์ความรู้เพื่อการใช้ประโยชน์ได้อย่างตรงประเด็น (ฉัตรนภา พรหมมา. 2557 : 13)

ในการประเมินสิ่งสำคัญที่ผู้ประเมินจะต้องดำเนินการล่วงหน้าคือ กำหนดกรอบแนวคิดให้ชัดเจนเกี่ยวกับการประเมิน โดยตอบคำถามสำคัญเกี่ยวกับการประเมินเสียก่อน คำถามและแนวการตอบคำถามหลัก 10 ประการ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการประเมินของนีโว ในการพัฒนารูปแบบการประเมิน (Nevo, 1983 อ้างถึงใน ฉัตรนภา พรหมมา. 2557 : 12) ดังนั้น ในการพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาสถานภาพ และแนวทางพัฒนารูปแบบการติดตามประเมิน ซึ่งจะส่งผลให้สามารถออกแบบวิจัยและดำเนินการวิจัยได้อย่างเป็นระบบได้คำตอบที่ตรงประเด็น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานภาพ และแนวทางพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

ผลการวิจัย

ผลผลิต (output)	ผลลัพธ์ (outcome)	ผลกระทบ (Impact)
สถานภาพและแนวทางพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี ซึ่งสามารถนำไปใช้พัฒนาตัวชี้วัด และเกณฑ์ในการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	เกิดแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัด และเกณฑ์ในการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ที่สอดคล้องกับบริบทสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น	เกิดข้อเสนอเชิงนโยบายในการนำใช้นวัตกรรมเพื่อการต่อยอดขยายผลต่อเนื่อง

การนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ช่วยให้ได้ข้อมูลสถานการณ์และปัญหาเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่ของ อปท.และภาคีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ช่วยให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์ ที่สามารถสนองตอบความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง

(2) ชื่อเรื่อง ตัวชี้วัด และเกณฑ์ในการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่มา

การพัฒนาองค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ คือ กระบวนการพัฒนาคนในองค์กรอย่างมีเป้าหมาย และยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร ซึ่งเรียกว่ากระบวนการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในองค์กร โดยการปรับทัศนคติ เปลี่ยนมุมมองคนในองค์กร ให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ในการอยู่ร่วมกัน และการพัฒนาองค์กร ให้มีความสุขจากการทำงาน เพื่อให้องค์กรมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง และนำพาองค์กรไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่พบว่า มีการประเมินการดำเนินงานเพื่อสุขภาวะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่เป็นการประเมินที่เน้นการประเมินเฉพาะผลลัพธ์ ไม่ได้ทำการประเมินทั้งระบบ อีกทั้งประเมินเมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้น ไม่ได้ประเมินตั้งแต่ต้นทาง ระหว่างทาง และปลายทาง จึงทำให้ได้สารสนเทศที่ไม่ครอบคลุม ไม่สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนายกระดับคุณภาพการดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ จะเห็นได้ว่า การดำเนินการเพื่อก้าวไปสู่การเป็นองค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์นั้น มีแนวทางการดำเนินงานที่แตกต่างหลากหลายตามแต่ลักษณะและบริบทของแต่ละองค์กร โดยมีกระบวนการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาองค์กร

ตัวบ่งชี้คุณภาพและเกณฑ์เพื่อการประเมินเป็นเครื่องมือสำคัญของประเมิน แต่ปัญหาที่มีมาอย่างต่อเนื่อง คือ การกำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพและเกณฑ์เพื่อการประเมินให้เป็นที่ยอมรับร่วมกัน แม่นตรงและเป็นไปได้ นั้นเป็นความยากที่นักประเมินส่วนใหญ่ให้ความเห็นสอดคล้องกัน (ฉัตรนภา พรหมมา. 2557 : 13) ซึ่งหากมีเกณฑ์และตัวชี้วัดที่ใช้ในประเมินองค์กรจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่มาจากกรมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง จะทำให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนลักษณะการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงานของจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาตัวชี้วัด และเกณฑ์ในการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี
2. เพื่อทดลองใช้ตัวชี้วัด และเกณฑ์ในการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

ผลการวิจัย

ผลผลิต (output)	ผลลัพธ์ (outcome)	ผลกระทบ (Impact)
1. ตัวชี้วัด และเกณฑ์ในการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่มาจากกระบวนการมีส่วนร่วมทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพอย่างต่อเนื่องของผู้ปฏิบัติงาน	เกิดรูปแบบการเสริมทักษะการจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ขององค์กรชุมชนเป้าหมาย โดยใช้ผลจากการประเมินด้วยตัวชี้วัด และเกณฑ์	1. องค์กรชุมชนมีทักษะในการประเมินตนเอง และสามารถ ใช้ผลเพื่อยกระดับคุณภาพ โดยความร่วมมือกับภาควิชาการและภาคี 2. เกิดข้อเสนอเชิงนโยบายในการนำใช้นวัตกรรมเพื่อการต่อยอดขยายผลต่อเนื่อง

<p>2. ผลการประเมินโดยใช้ตัวชี้วัด เกณฑ์ และรูปแบบการติดตาม ประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชน จัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิง สร้างสรรค์ ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและภาคีขององค์กร ชุมชนเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มโฮมส เตย์ และกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถ นำไปใช้เพื่อการพัฒนา</p> <p>3. ได้รูปแบบการติดตามประเมิน เสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการ ตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิง สร้างสรรค์ ส่งผลให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี ได้มีส่วนร่วม มีการพัฒนาตนเอง และปรับปรุงการดำเนินงานใน โครงการของตนเองให้ต่อเนื่อง และความสามารถในการจัดการ ชุมชนและจัดความสัมพันธ์กับ ภาคี นำไปสู่การพึ่งตนเองได้ อย่างยั่งยืน</p>		
---	--	--

การนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. กระบวนการติดตามประเมินช่วยให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งวิธีการประเมินและการใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนา
2. ประสบการณ์การทำงานร่วมกันช่วยให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจ เข้าถึง จึงส่งผลให้หนุนเสริมซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการยกระดับการพัฒนาตนเองและส่งผลสู่เป้าหมายร่วมทั้งเชิงนโยบายและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
3. ช่วยให้ได้ข้อมูลสถานการณ์และปัญหาเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่ของ อปท.และภาคีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ช่วยให้ได้ข้อมูลปรับปรุง ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพิ่มความสมบูรณ์ เป็นที่ยอมรับและนำไปใช้ได้มากยิ่งขึ้น

(3) ชื่อเรื่อง การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน

ที่มา

ที่ประชุมสมัชชาโลก ว่าด้วยผู้สูงอายุ โดยองค์การสหประชาชาติ ในปี 2525 กำหนดเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั่วโลกตกลงว่า “ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เรียกว่า “ผู้สูงอายุ” ส่วนสถาบันแห่งชาติเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดว่า ผู้สูงอายุวัยต้นคือ อายุระหว่าง 60 – 74 ปี เป็นวัยที่ยังไม่ชรามาก ถ้าสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี เมื่ออายุ 75 ปีขึ้นไป จึงจะถือเป็นวัยชราอย่างแท้จริง ส่วนสำนักงานสถิติแห่งชาติของไทยแบ่งผู้สูงอายุเป็นผู้สูงอายุตอนต้น (อายุ 60 – 69 ปี) และผู้สูงอายุตอนปลาย (อายุตั้งแต่ 70 ปีขึ้นไป) ซึ่งในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุในทวีปเอเชียและภูมิภาคแปซิฟิกรวมทั้งประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยในประเทศไทยพบอัตราการตายและอัตราเกิดมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของอายุขัยเฉลี่ยของประชากรที่เป็นผลมาจากความเจริญทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ การพัฒนาสภาวะโภชนาการ การดูแลด้านการบริการพื้นฐานทางสุขภาพ ตลอดจนความสามารถในการควบคุมโรคติดต่อต่าง ๆ ได้เพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอายุของประชากร จำนวนผู้สูงอายุกำลังเพิ่มสัดส่วนขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปี 2536 ร้อยละ 7.2 ของประชากรไทยเป็นผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในปี 2538 ประชากรกลุ่มนี้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 8.11 และคำนวณไว้ว่าในปี 2543, 2553 และ 2563 จำนวนประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทยจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9.19, 11.36 และ 15.28 ของประชากรทั้งหมดในแต่ละช่วงลำดับ สถานการณ์นี้ทำให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

ผู้สูงวัยมักมองว่าตนเองด้อยค่า ต้องพึ่งพาผู้อื่น และร่างกายก็เสื่อมโทรม ไม่สามารถทำอะไรได้ดี แต่แท้จริงแล้ว ผู้สูงอายุ เป็นผู้ที่มีคุณค่าต่อสังคมเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งความรู้ความชำนาญ และเป็นผู้ชำระไว้ซึ่งประเพณี วัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นสายใยสำคัญของครอบครัวอีกด้วย เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นบุคคลสำคัญของสังคม องค์การสหประชาชาติจึงมีมติให้มีวันผู้สูงอายุสากล หรือวันผู้สูงอายุโลกขึ้น โดยกำหนดให้ตรงกับวันที่ 1 ตุลาคมของทุกปี ด้วยความที่รัฐ องค์กรต่างๆ ตลอดจนประชาชนทั่วไปเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ จึงเกิดพระราชบัญญัติผู้สูงอายุขึ้น มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2547 ซึ่งคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุน ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และมีสัญชาติไทยทั้งในด้านการแพทย์และการสาธารณสุข การศาสนา ข้อมูลข่าวสาร การประกอบอาชีพ การพัฒนาตนเอง การศึกษา การอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การช่วยเหลือ การยกเว้น การลดหย่อนค่าธรรมเนียม และภาษีอากร เบี้ยเลี้ยงชีพที่อยู่อาศัย การสงเคราะห์การจัดงานศพตามประเพณี และอื่น ๆ ตามประกาศของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ และในปี 2553 ได้มีการเพิ่มเติมให้มีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมอีกด้วย

จากการรวบรวมข้อมูลของตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน พบว่า มีประชากรจำนวน 1,211 คน จำนวน 286 ครอบครัว เป็นเด็กช่วงอายุ 0>14 ปี จำนวน 197 คน ช่วงอายุ 15>59 ปี จำนวน 899 คน และผู้สูงวัย (อายุ 60 ปี หรือมากกว่า) จำนวน 115 คนใน 78 ครอบครัว และยังพบอีกว่าผู้สูงวัยในตำบลบัวใหญ่ มีโรคประจำตัว เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง มีปัญหาในการดูแลสุขภาพ ตนเองทำให้ไม่สามารถควบคุมภาวะของโรคได้ ปัญหาที่พบ ได้แก่ การขาดการรักษาที่ต่อเนื่อง การรับประทานยาไม่สม่ำเสมอ ภาวะนอนไม่หลับ ซึ่งกลุ่มผู้สูงวัยในตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่านได้มีการรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมทางสังคม เช่น กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมส่งเสริมภูมิปัญญาและ

วัฒนธรรมท้องถิ่น และกิจกรรมเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพบปะแลกเปลี่ยน พูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกัน

ในส่วนของกิจกรรมเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์นั้น พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน มีการรวมตัวกันปฏิบัติกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ และจากผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชน จัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุยังขาดทักษะการจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้น ทีมวิชาการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน ที่เป็นแม่ข่ายร่วมกับทีมวิชาการของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จัดทำโครงการเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่านขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน อันจะส่งผลให้กลุ่มผู้สูงอายุสามารถเรียนรู้ได้โดยการเสริมแรงอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้สามารถดูแลตนเองด้วยกระบวนการสร้างทักษะการคิดแก้ไขปัญหาและทักษะการคิดวางแผนจัดการปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อครอบครัว และเป็นกลุ่มคนสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศชาติอีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน
2. เพื่อใช้ผลการประเมินจัดกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน

ผลการวิจัย

ผลผลิต (output)	ผลลัพธ์ (outcome)	ผลกระทบ (Impact)
1. ผลการประเมินการจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาวะ (P : Program design evaluation) 2) ทฤษฎีการสนับสนุน (I : Input evaluation) 3) กระบวนการ (P : Process evaluation) และ 4) การเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ความสำเร็จ (O : Output evaluation) อยู่ในระดับควรปรับปรุงทุกรายการ โดยมีจุดเด่นที่สำคัญ คือ ความสามัคคีของกลุ่ม และการมีภูมิปัญญาด้านสุขภาวะวิถีชุมชน สำหรับสิ่งที่ต้องการพัฒนา คือ การเสริมทักษะแกนนำกลุ่มด้านการประเมินตนเอง และใช้ผลพัฒนาการจัดการตนเองด้านสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	เกิดรูปแบบการเสริมทักษะการจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน	เกิดหลักสูตรเสริมทักษะการจัดการสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ผู้สูงอายุวิถีภูมิปัญญาชุมชน ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน
2. ผลการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ของกลุ่มผู้สูงอายุ โดยใช้ข้อมูลจากผลการประเมินตนเอง พบว่า ภายหลัง		

<p>การจัดกิจกรรมเสริมทักษะ ช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาตนเอง และมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมในระดับดีและดีมาก ทุกรายการ</p>		
--	--	--

การนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. กระบวนการติดตามประเมินช่วยให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งวิธีการประเมินและการใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนา
2. ประสบการณ์การทำงานร่วมกันช่วยให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจ เข้าถึง จึงส่งผลให้หนุนเสริมซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการยกระดับการพัฒนาตนเองและส่งผลสู่เป้าหมายรวมทั้งเชิงนโยบายและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
3. ช่วยให้ได้ข้อมูลปรับปรุงรูปแบบการประเมิน ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพิ่มความสมบูรณ์เป็นที่ยอมรับและนำไปใช้ได้มากยิ่งขึ้น

(4) ชื่อเรื่อง การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม จังหวัดน่าน

ที่มา

การท่องเที่ยวนับว่าเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของไทย สามารถทำรายได้ให้กับประเทศในลำดับต้นๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นรายได้จากเงินตราต่างประเทศ การส่งเสริมรายได้ของรัฐ การสร้างงาน และสร้างโอกาสทางธุรกิจ นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการหมุนเวียนและการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ลดการว่างงาน ทำให้ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวในประเทศไทย ที่สร้างรายได้ให้ประเทศไทยมากกว่าปีละ 4 แสนล้านบาท

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา ที่เน้นบทบาทการพัฒนาชุมชน และการที่รัฐบาลออกกฎหมายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นแรงผลักดันให้องค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้ให้กับชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นจุดขาย จึงทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวหลายรูปแบบในชุมชน มีการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเชิงนิเวศ ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปศึกษาวัฒนธรรมเรียนรู้ถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนได้อย่างใกล้ชิด ซึ่งจะมีการพักแรม ทานข้าวและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับชาวบ้าน เราที่เรียกที่พักลักษณะนี้กันว่า “โฮมสเตย์” (Home stay) โดยชุมชนเป็นผู้จัดการที่พักของชาวบ้านในชุมชนให้แก่ผู้มาเยือนด้วยความยินยอมและเต็มใจของเจ้าของบ้าน ซึ่งบ้านพักที่ให้บริการต้องมีห้องพักหรือพื้นที่ที่สามารถรองรับและสามารถให้บริการแก่ผู้มาเยือนได้ตามขีดความสามารถ การพักร่วมกับชาวบ้านก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ร่วมกันระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวเป็นการสร้างความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Understanding) ในวิถีชีวิตชุมชน เกิดทัศนคติ (Attitude) ที่ดีต่อชุมชน ที่มาจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ร่วมกันรวมทั้งชุมชนและนักท่องเที่ยวได้รับความประทับใจและความพึงพอใจ (Appreciation and Impression) จากวิถีชีวิตและแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนด้วย ซึ่งการท่องเที่ยวลักษณะนี้ ก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนในชุมชนและเป็นรายได้ที่ไม่ต้องออกไปแสวงหาจากภายนอก เมื่อความนิยมในการท่องเที่ยวลักษณะนี้เป็นที่รู้จักและนิยมมากขึ้นเพิ่มขึ้น การเติบโตของธุรกิจโฮมสเตย์จึงเกิดขึ้นอย่างมากมายตามชุมชนต่าง ๆ

อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน เป็นอำเภอที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวในการเดินทางเยี่ยมชมได้ รวมถึงยังมีที่พักแรมแบบโฮมสเตย์ สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสวิถีชีวิตเรียนรู้ประสบการณ์แปลกใหม่

จากการรวบรวมข้อมูลของตำบลริม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน พบว่า มีกลุ่มผู้ประกอบการโฮมสเตย์ ได้มีการรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมทางสังคม เช่น กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น และกิจกรรมเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพบปะแลกเปลี่ยน พูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกัน ในส่วนของกิจกรรมเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์นั้น พบว่า กลุ่มผู้ประกอบการโฮมสเตย์ มีการรวมตัวกันปฏิบัติกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ แต่นักท่องเที่ยวยังไม่มีความมั่นใจในด้านสุขภาวะของโฮมสเตย์ที่ใช้บริการ และต้องการให้มีการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อีกทั้ง ผลจากผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

พบว่า กลุ่มโฮมสเตย์ยังขาดทักษะการจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้น ทีมวิชาการขององค์การบริหารส่วนตำบลริม อำเภอดำรงภา จังหวัดน่าน ที่เป็นแม่ข่ายร่วมกับทีมวิชาการของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จัดทำโครงการเสริมทักษะการจัดการองค์การเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม อำเภอดำรงภา จังหวัดน่านขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม อำเภอดำรงภา จังหวัดน่าน อันจะส่งผลให้กลุ่มโฮมสเตย์ สามารถเรียนรู้ได้โดยการเสริมแรงอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้สามารถดูแลตนเองด้วยกระบวนการสร้างทักษะการคิดแก้ปัญหาและทักษะการคิดวางแผนจัดการปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนา สุขภาวะและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อสร้างความมั่นใจในการพักผ่อนให้กับนักท่องเที่ยว และเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มโฮมสเตย์และชุมชนมีอาชีพ มีรายได้เสริมทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม จังหวัดน่าน
2. เพื่อใช้ผลการประเมินจัดกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม จังหวัดน่าน

ผลการวิจัย

ผลผลิต (output)	ผลลัพธ์ (outcome)	ผลกระทบ (Impact)
1. ผลการประเมินการจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาวะ (P : Program design evaluation) 2) ทรัพยากรสนับสนุน (I : Input evaluation) 3) กระบวนการ (P : Process evaluation) และ 4) การเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ความสำเร็จ (O : Output evaluation) อยู่ในระดับควรปรับปรุงทุกรายการ โดยมีจุดเด่นที่สำคัญ คือ ความสามัคคีของกลุ่ม และการมีภูมิปัญญา ด้านสุขภาวะวิถีชุมชน สำหรับสิ่งที่ต้องการพัฒนา คือ การเสริมทักษะแกนนำกลุ่มด้านการประเมินตนเองและใช้ผลพัฒนาการจัดการตนเองด้านสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	เกิดรูปแบบการเสริมทักษะการจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ของกลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม จังหวัดน่าน	เกิดหลักสูตรเสริมทักษะการจัดการสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ของกลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม จังหวัดน่าน

<p>2. ผลการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการตนเองเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ ของกลุ่มโฮมสเตย์ โดยใช้ข้อมูลจากผลการประเมินตนเอง พบว่า ภายหลังจากจัดกิจกรรมเสริมทักษะ ช่วยให้กลุ่มโฮมสเตย์ สามารถจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาตนเอง และมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมในระดับดีและดีมากทุกรายการ</p>		
--	--	--

การนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. กระบวนการติดตามประเมินช่วยให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งวิธีการประเมินและการใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนา
2. ประสบการณ์การทำงานร่วมกันช่วยให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจ เข้าถึง จึงส่งผลให้หนุนเสริมซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการยกระดับการพัฒนาตนเองและส่งผลสู่เป้าหมายรวมทั้งเชิงนโยบายและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
3. ช่วยให้ข้อมูลปรับปรุงรูปแบบการประเมิน ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพิ่มความสมบูรณ์เป็นที่ยอมรับและนำไปใช้ได้มากยิ่งขึ้น

(5) ชื่อเรื่อง การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์ชัย และภาคี

ที่มา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 8 จนถึงฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ซึ่งเป็นแผนพัฒนา มุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยเฉพาะในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ที่ให้ความสำคัญการพัฒนา คนในภาพรวมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลงที่เป็น สภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์ จากการยกระดับคุณภาพ การศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ แต่ จากรายงานสุขภาพคนไทย พ.ศ. 2559 พบว่า ประชากรไทยมีแนวโน้มเริ่มพฤติกรรมเสี่ยงในช่วงอายุที่ น้อยลง ผลการสำรวจคนไทยในเขตเมืองเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศก็พบว่าอายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ ครั้งแรกของคนรุ่นใหม่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของการมีพฤติกรรมทางกายที่เพียงพอเป็นหนึ่งใน พฤติกรรมทางสุขภาพที่คนไทยจำนวนมากยังคงละเลย (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2559, น. 30 - 31) ในขณะที่จำนวนและอัตราผู้เสียชีวิตจากโรคสำคัญ ในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนผู้เสียชีวิตทั้งหมด 685,800 คน ซึ่งโรคสำคัญที่ทำให้ประชากรไทยเสียชีวิตสูงสุดสามลำดับ แรก คือ มะเร็ง รองลงมาได้แก่ โรคหลอดเลือดในสมอง และโรคปอดอักเสบและโรคอื่น ๆ ของปอด ตามลำดับ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข, 2559)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในมาตรา 47 บัญญัติถึงสิทธิของประชาชน ที่ได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และมาตรา 55 รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับ บริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง ซึ่งบริการสาธารณสุขต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วย และรัฐต้องส่งเสริมและ พัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง ในมาตรา 71 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ และกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการจัดบริการ สาธารณสุขให้ประชาชนในชุมชนสามารถเข้าถึงบริการของรัฐ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการ จัดการสุขภาพ นับเป็นความท้าทายต่อตัวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ ต่อหน่วยงานและองค์กรที่ เกี่ยวข้อง ต่อนักวิชาการและสถาบันการศึกษา ต่อองค์กรภาคประชาสังคมและต่อตัวผู้ปฏิบัติงานในการ ขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นด้านสุขภาวะทุกระดับ

จากการรวบรวมข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์ชัย และภาคี เกี่ยวกับการดำเนินงาน ด้านสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังขาดกลไกเชิงระบบในการบริหารจัดการ การดำเนินงานด้านสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ และความเชื่อมโยงของภาคีเครือข่ายในการบูรณาการการ ดำเนินงานด้านสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่ยังไม่ชัดเจน จึงต้องมีการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชน จัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์ชัย และภาคี เพื่อมุ่งเน้นให้ องค์กรบริหารส่วนตำบลเจดีย์ชัย และภาคีได้มีส่วนร่วม มีการพัฒนาตนเอง และปรับปรุงการดำเนินงาน ในโครงการของตนเองให้ต่อเนื่อง และความสามารถในการจัดการชุมชนและจัดความสัมพันธ์กับภาคี นำไปสู่การพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของ องค์กรบริหารส่วนตำบลเจดีย์ชัย และภาคี

2. เพื่อใช้ผลการประเมินในการแลกเปลี่ยนรู้ ยกระดับคุณภาพในการดำเนินงานสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์ชัย และภาคี

ผลการวิจัย

ผลผลิต (output)	ผลลัพธ์ (outcome)	ผลกระทบ (Impact)
<p>1. ผลการประเมินการจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาวะ (P : Program design evaluation) 2) ทรัพยากรสนับสนุน (I : Input evaluation) 3) กระบวนการ (P : Process evaluation) และ 4) การเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ความสำเร็จ (O : Output evaluation) อยู่ในระดับดี</p> <p>2. องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์ชัย และภาคี มีการแลกเปลี่ยนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพในการดำเนินงานสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการบูรณาการการดำเนินงานสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ร่วมกับงานปกติ อย่างเชื่อมโยงและสนองต่อสถานการณ์จริงของชุมชนและท้องถิ่น</p>	<p>เกิดระบบการติดตามประเมินเสริมพลังฯ แบบออนไลน์ สามารถรวบรวมข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เพื่อความสะดวกรวดเร็ว ในการนำข้อมูลไปใช้</p>	<p>เกิดนวัตกรรมด้านสุขภาพ สุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ที่ปฏิบัติได้จริง และสนองต่อนโยบายสาธารณสุขของพื้นที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>

การนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. กระบวนการติดตามประเมินช่วยให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งวิธีการประเมินและการใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนา
2. ประสบการณ์การทำงานร่วมกันช่วยให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจ เข้าถึง จึงส่งผลให้หนุนเสริมซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการยกระดับการพัฒนาตนเองและส่งผลสู่เป้าหมายรวมทั้งเชิงนโยบายและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
3. ช่วยให้ได้ข้อมูลปรับปรุงรูปแบบการประเมิน ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพิ่มความสมบูรณ์เป็นที่ยอมรับและนำไปใช้ได้มากยิ่งขึ้น